

زندگی
و شادی

محمد علی سروری

سرشناسه: عنوان و نام پدیدآور: سرشنامه: سروری، حجت الله
مشخصات نشر: بصیرت در زندگی / حجت الله سروری.
مشخصات ظاهری: قم: بخشایش، ۱۳۹۳.
شابک: ۲۸۶ ص.
وضعیت فهرست‌نویسی: قیفا
یادداشت: ۹۷۸-۹۶۴-۱۸۲-۲۲۷-۱
موضوع: کتاب‌نامه: ص. ۲۷۰-۲۷۲؛ همچنین به صورت زیرنویس
موضوع: بصیرت.
موضوع: بصیرت - جنبه‌های مذهبی - اسلام
موضوع: بصیرت - جنبه‌های قرآنی
رده‌بندی کنگره: BP ۲۸۶/۲ ب ۴ س ۱۳۹۳
رده‌بندی دیویی: ۲۹۷/۸۳
شماره کتابشناسی ملی: ۳۳۹۵۴۵۶

انتشارات بخشایش

مراجعه
تهران: ۳۷۷۴۹۶۹۹ و ۳۷۷۳۷۵۸۳ - ۰۲۵
قم: خیابان صفائیه، کوچه بیگدلی، پلاک ۱۴۳

بصیرت در زندگی

مؤلف: حجت الله سروری
ناشر: بخشایش
نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۳
شمارگان: ۳۰۰۰ نسخه
صفحه‌آرایی: حسین عسگری
قیمت: ۱۲۰۰۰ تومان

تمامی حقوق مادی و معنوی این اثر، منحصراً متعلق به مؤلف می‌باشد.
لذا هرگونه کپی‌تکثیر و بازنویسی مطالب به هر نحو ممکن در هر گونه
رسانه، کتاب، مجله، جزوه و لوح فشرده بدون اجازه کتبی مؤلف، علاوه
بر پیگرد قانونی، با عدم رضایت شرعی مؤلف نیز همراه می‌باشد.

فهرست مطالب

پیشگفتار ۱۵

بخش اول

بصیرت چیست؟ و بصیرت چیست؟ / ۱۷

- بصیرت چیست؟ ۱۹
- معناشناسی و مفهوم شناسی بصیرت ۲۰
- بصیرت در نگاه عارفان ۲۱
- درجات و مراتب بصیرت ۲۲
- نقش بصیرت در اندیشه انسان ۲۳
- تفاوت بصر با بصیرت ۲۵

بخش دوم

عوامل بصیرت در زندگی / ۲۷

اولین عامل: تمسک به قرآن در زندگی / ۲۹

۱. هدایت تکوینی عام؛ ۳۰
۲. هدایت تکوینی خاص (اولی)؛ ۳۰
۳. هدایت تشریعی عام؛ ۳۰
۴. هدایت تکوینی پاداشی (ثانوی)؛ ۳۱
- برخی از آثار قرآن در زندگی فردی و اجتماعی بشر ۳۷

دومین عامل: تفقه در دین (دین پژوهشی) / ۳۹

- تفقه در دین یعنی چه؟ ۳۹
- اهمیت تفقه در دین ۴۰
- تفقه در دین ۴۲

سومین عامل : ولایت مداری در زندگی / ۴۵

- ۴۶..... معنا و مفهوم ولایت
- ۴۶..... اقسام و مراتب ولایت
- ۴۷..... شاخصه های ولایت مداری
- ۴۸..... ۱. ولایت مداری در سایه بصیرت
- ۵۰..... ۲. ولایت مداری همراه اطاعت
- ۵۰..... ولایت پذیری محض هارون مکی
- ۵۳..... ۳. ولایت مداری و محبت ورزی
- ۵۴..... ۴. ولایت مداری و صبر
- ۵۶..... در دوران غیبت
- ۵۶..... توسل و ارتباط مثنوی با امام غایب (علیه السلام)
- ۵۶..... مراجعه به نایب امام (علیه السلام)
- ۵۷..... عوامل ولایت گریزی
- ۵۷..... ۱- ضعف اعتقادات مذهبی
- ۵۷..... ۲- غلبه هوای نفس
- ۵۸..... ۳- دلبستگی های فAMILI، حزبی و...
- ۵۸..... ۴- شرایط غبار آلود فتنه

چهارمین عامل : امام شناسی در زندگی / ۵۹

- ۵۹..... ضرورت امام شناسی
- ۶۱..... نمونه هایی از پیامدهای عدم شناخت امام

پنجمین عامل : تقوا در زندگی / ۶۵

- ۶۵..... رابطه تقوا و بصیرت
- ۶۵..... مفهوم تقوا
- ۶۶..... آثار تقوا
- ۷۰..... رابطه تقوی و بصیرت در کلام امیرالمومنین علی (علیه السلام)
- ۷۰..... ۱. محبوب ترین بندگان خدا

۲. نشانه‌هایی برای هوشیاران ۷۳
۳. تقوی و دوری از شبهه ۷۵

ششمین عامل: نشانه‌های هدایت در زندگی / ۷۹

۸۰. ذکر و یاد خدا ۸۰
۸۰. نشانه‌های هدایت در انسان چیست؟ ۸۰
۸۰. ۱- ایمان به خدا ۸۰
۸۲. ۲- انابه و توبه ۸۲
۸۴. ۳- سعی و تلاش ۸۴
۸۵. ۴- توسل به اهل بیت علیهم‌السلام ۸۵
۸۶. توسل و توجه به اهل بیت علیهم‌السلام در کلام بزرگان ۸۶

هفتمین عامل: تفکر و تعقل در زندگی / ۹۱

۹۲. مصادیقی از جایگاه تفکر و تعقل در قرآن ۹۲
۹۳. عناصر و محورهای تفکر و تعقل ۹۳
۹۳. اصول تفکر و تعقل ۹۳
۹۳. آفات تفکر و تعقل ۹۳
۹۴. جایگاه عقل در روایات ۹۴
۹۶. رابطه بصیرت با عقل چیست؟ ۹۶

هشتمین عامل: دوراندیشی در زندگی / ۹۹

۹۹. دوراندیشی چیست؟ و دوراندیش کیست؟ ۹۹
۱۰۰. دوراندیشی از منظر امیرالمؤمنین علی علیه‌السلام ۱۰۰
۱۰۰. اهمیت دوراندیشی ۱۰۰
۱۰۰. آثار دوراندیشی ۱۰۰
۱۰۱. اصول و احکام دوراندیشی ۱۰۱

نهمین عامل: مجالست و هم‌نشینی آگاهانه در زندگی / ۱۰۳

۱۰۴. مجالست با علمای ربانی ۱۰۴

دهمین عامل: زهد در زندگی / ۱۰۹

یازدهمین عامل: ایمان در زندگی / ۱۱۳

۱. ارزش ایمان ۱۱۴
۲. ماهیت ایمان ۱۱۴
۳. اصناف و درجات ایمان ۱۱۵
۴. متعلقات ایمان ۱۱۶
- آثار و فایده های ایمان در زندگی فردی و اجتماعی ۱۱۸
- عوامل سه گانه در حصول ایمان قلبی ۱۲۰
- تقید به ظواهر شرع ۱۲۰
- اجتناب از گناه ۱۲۰
- انجام مستحبات ۱۲۰
- تأثیر و نقش ایمان در افزایش قدرت مؤمن ۱۲۱
- رابطه ایمان و بصیرت از دیدگاه امام علی علیه السلام ۱۲۱
- آیا ایمان و پاک دلی می تواند باعث بصیرت انسان شود؟ ۱۲۲

دوازدهمین عامل: شناخت فتنه ها در زندگی / ۱۲۵

سیزدهمین عامل: عبرت آموزی در زندگی / ۱۲۹

- تعریف لغوی ۱۲۹
- معنای اصطلاحی عبرت ۱۳۰
- پیامدهای تربیتی عبرت آموزی ۱۳۲
۱. عبرت، کلید بصیرت ۱۳۲
۲. عبرت، انتقال تجارب ۱۳۳
۳. عبرت و بازداري از خطا ۱۳۴
۴. عبرت چراغ راه آینده ۱۳۵
- منابع عبرت و شیوه های عبرت آموزی ۱۳۶

۱۳۷	الف. دنیا، سرای عبرت
۱۳۸	ب. تاریخ، دانشگاه عبرت آموزی
۱۴۱	ج. شگفتیهای خلقت منبعی دیگر
۱۴۲	د. تجربه های اولیه زندگی، عبرتی دیگر

بفالش سوم

موانع بصیرت در زندگی / ۱۴۳

اولین مانع : غفلت در زندگی / ۱۴۵

۱۴۵	مفهوم شناسی غفلت
۱۴۵	۱-۱- غفلت انسان، مانع بصیرت
۱۴۶	معنای غفلت
۱۴۶	غفلت در قرآن کریم
۱۴۷	۱. نشانه های غافلان
۱۴۸	۲. جایگاه غافلان
۱۴۸	۳. عذاب دنیوی
۱۴۸	غفلت در احادیث و روایات اهل بیت (علیهم السلام)
۱۴۸	الف- خطر غفلت و اهمیت غفلت زدایی
۱۵۰	ب- مصادیق غفلت
۱۵۱	ج- نشانه های غافلان
۱۵۲	د- زیان های غفلت
۱۵۵	عوامل غفلت در انسان
۱۶۳	راه ریشه کن کردن و درمان بیماری غفلت
۱۶۹	۲-۱- نفاق مانعی برای بصیرت
۱۷۰	علائم و خصوصیات منافقان
۱۷۲	دشمنان حق سه گروه اند
۱۷۳	ویژگی های منافقان
۱۷۳	مشابه سازی
۱۷۳	ارتجاع

۱۷۳	 فتنه‌انگیزی
۱۷۳	 تلون
۱۷۴	 ویژگی‌های منافقان در قرآن

دومین مانع : لجاجت در زندگی / ۱۷۷

۱۷۷	 ثمره تفاوت این دو صفت
۱۷۸	 لجاجت در قرآن
۱۷۸	 الف- تقلید کورکورانه
۱۷۸	 ب- تکبر و استکبار
۱۷۹	 آثار لجاجت از نگاه قرآن
۱۷۹	 ۱- انکار آیات الهی
۱۷۹	 ۲- غرق در گناهان
۱۸۰	 ۳- محرومیت از درک آیات الهی
۱۸۱	 عواقب دنیوی
۱۸۱	 عواقب اخروی

سومین مانع : دنیا طلبی در زندگی / ۱۸۳

۱۸۴	 جاذبه زیسته‌های دنیا
۱۸۵	 آیا حب دنیا منشأ آسیب‌ها و انحرافات است؟
۱۸۷	 روحیه دنیا گرایی در زندگی

چهارمین مانع : گناه در زندگی / ۱۸۹

۱۸۹	 گناه در لغت
۱۹۰	 واژه‌های دیگر در روایات
۱۹۰	 اقسام گناه
۱۹۱	 تقسیم‌بندی گناهان در روایات

- آثار گناهان در دنیا از منظر قرآن ۱۹۲
- چرا خداوند به اطاعت پاداش و به عصیان کیفر می دهد؟ ۱۹۳
- اثر گناه بر قلب ۱۹۵
- آثار گناهان در فرد و اجتماع ۱۹۷

پنجمین مانع : تجاهل در زندگی / ۲۰۱

- آسیب های جهل ۲۰۲
- عقب ماندگی ۲۰۲
- کاهش توانمندی ۲۰۲
- از میان رفتن سلامتی فکری و روانی ۲۰۳
- تغلب ۲۰۳
- کاهش مدارا ۲۰۴

ششمین مانع : تجمل گرایی در زندگی / ۲۰۵

- جایگاه تجمل در اسلام ۲۰۶
- پی آمدهای تجمل گرایی ۲۰۷
۱. تباهی سرمایه های مادی ۲۰۷
۲. زمینه سازی برای گناهان ۲۰۸
۳. گسترش فقر در جامعه ۲۰۹
۴. تبدیل ارزش به ضد ارزش ۲۰۹
۵. کاهش معنویت در جامعه ۲۱۰
۶. از بین رفتن آرامش واقعی ۲۱۱
۷. ناتوانی در انجام وظیفه ۲۱۲
۸. فداموشی یاد خدا و قیامت ۲۱۲
۹. ورشکستگی و بدهکاری ۲۱۳
۱۰. رویایی با حق و حقیقت ۲۱۳
۱۱. عذاب الهی ۲۱۴

هفتمین مانع : تبعیت عملی از شیطان در زندگی / ۲۱۷

- ۲۱۸ پیمان نهی از تبعیت شیطان در آیه ۶۰ سوره «یس»
۲۱۹ برخی ابزارهای شیطان در گمراه ساختن انسان

هشتمین مانع : شک و تردید در زندگی / ۲۲۱

- ۲۲۳ شک در قرآن کریم و روایات شریفه
۲۲۴ مراتب شک
۲۲۴ عوامل و اسباب ایجاد شک
۲۲۶ آثار شک
۲۲۷ پیشگیری از شک
۲۲۸ درمان شک
۲۲۹ شک غیر مذموم

نهمین مانع : علم نداشتن در زندگی / ۲۳۳

- ۲۳۴ ارزش و اهمیت علم
۲۳۸ علم، پایه عزتها و استقلالها
۲۳۸ فریضه علم، مفتاح سایر فرائض

دهمین مانع : شخصیت زدگی در زندگی / ۲۴۱

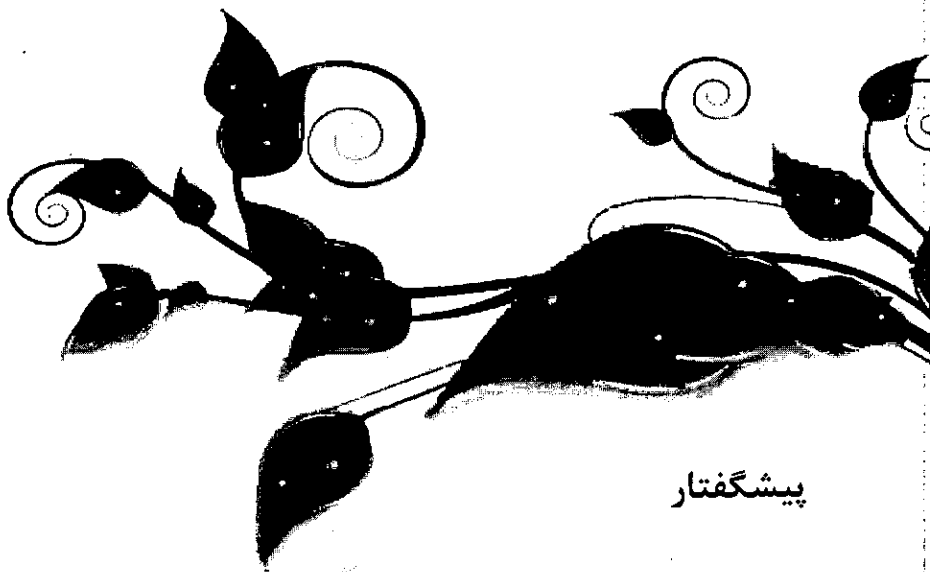
- ۲۴۴ تکیه بر اصول و معیارها به جای افراد و شخصیتها

یازدهمین مانع : هواپرستی در زندگی / ۲۴۵

- ۲۴۹ مرز نیازهای انسان و هوای نفس
۲۵۰ راحتی و آرامش، نتیجه مبارزه با هوای نفس
۲۵۲ انحراف عابد بنی اسرائیل

دوازدهمین مانع : شهوت پرستی در زندگی / ۲۵۵

۲۵۹	تفسیر و جمع بندی.....
۲۵۹	بلای شهوت پرستی در طول تاریخ.....
۲۶۵	شهوت پرستی در روایات اسلامی.....
۲۶۶	پیامدهای شهوت پرستی در کلام امیر مؤمنان علی علیه السلام
۲۶۸	آثار زیانبار شهوت پرستی.....
۲۶۹	۱ - آلودگی به گناه.....
۲۷۱	۲ - فساد عقل.....
۲۷۱	۳ - تضعیف شخصیت اجتماعی انسان.....
۲۷۱	۴ - اسارت نفس.....
۲۷۲	۵ - رسوایی و بی آبرویی.....
۲۷۳	عوامل و اسباب شهوت پرستی.....
۲۷۳	۱ - ضعف ایمان.....
۲۷۴	۲ - بی اعتنائی به حیثیت اجتماعی.....
۲۷۴	۳ - غفلت و بی خبری.....
۲۷۵	۴ - معاشرت های نامناسب و محیطهای آلوده.....
۲۷۶	راه های درمان شهوت پرستی.....
۲۷۶	الف - راه علمی.....
۲۷۷	ب - راه عملی.....
۲۷۹	شکم پرستی و شهوت جنسی.....
۲۸۲	کتابنامه.....

پیشگفتار

«بصیرت» روح زندگی و اکسیری است که سعادت ابدی و لذت جاودانه حق شناسی را به انسان می‌بخشد. کیمیایی است که مس وجود آدمی را در هم‌نشینی و همراهی همیشگی حق به طلای درخشان تبدیل می‌سازد.

بصیرت در آموزه‌های دینی، حالتی است که به انسان توانایی درک درست حقایق و تحلیل واقعیت‌ها را می‌دهد. از این رو در قرآن داریم، به مسئله بصیرت از ابعاد وزوایای مختلف پرداخته است؛ بنا براین با داشتن بصیرت و نگاه به حقیقت و اصل و منشأ امور بسیاری از انحرافات و فسادها در انسانها و جوامع بشری به وجود نمی‌آید. بصیرت هر چند امری درونی است، اما نمود بیرونی قوی دارد که در طرز سخن‌گفتن و رفتار کردن و نوع گزینش‌های او در برخورد با رویدادها نمایان می‌گردد زیرا با بصیرت است که آدمی موقعیت خود را می‌سنجد و نسبت به آن واکنش مناسب نشان می‌دهد.

لذا می‌توان گفت برای پیمودن مسیر بصیرت و تحقق این مهم شاخص‌های را مورد توجه قرار داد و بانگاهی عمیق تر افاق پیش رو را نگریست زیرا که:

- مسیر بصیرت، مسیر همراه با راحتی نیست.
- مسیر بصیرت، مسیر بی تفاوتی نیست.
- مسیر بصیرت، مسیر عمل به تکلیف است.
- مسیر بصیرت، یعنی در خط و مدار ولایت و احیا کردن تفکر ولایی بودن در جامعه است.
- مسیر بصیرت، حرکت به سوی معرفت و معنویت است.

- بصیرت، مانند قطب‌نمایی است که بدون او انسان راهش را گم می‌کند.
- مسیر بصیرت، شهادت حسینی و اسارت زینبی علیهما السلام می‌طلبد.
- مسیر بصیرت، ثبات قدم در اعتقادات می‌خواهد.
- می‌توان گفت که مسیر بصیرت، نمونه بارز دشمن‌شناسی است.
- بی‌تردید پی‌بردن و دریافت صحیح واقعیات از بین انبوه رخدادها و تحولات زندگی با توجه به سرعت آنها، تعدد فعل و انفعالات و پیچیدگی و درهم‌آمیختگی روابط علی و معلولی زندگی اجتماعی، و ظهور و بروز پدیده‌های مختلف اجتماعی و فرهنگی و...، مستلزم ژرف‌نگری و بصیرت است. اما این بصیرت صرفاً با انباشت اطلاعات در ابعاد سیاسی، اجتماعی، فرهنگی و... حاصل نمی‌شود، بلکه بصیرت مولود عوامل عمیق نهفته در لایه‌های درون آدمی است که بدون آنها، انبوه اطلاعات، صرفاً لایه‌ای غیرقابل اعتماد از دانایی برای انسان ایجاد می‌نماید و یا ممکن است خود، عامل گمراهی و تیره‌روزی او گردد.

در آموزه‌های قرآنی بر این معنا تأکید شده که انسانی که در دنیا به بصیرت نرسد در هنگام مرگ و کنار رفتن برسد، هماره به این بصیرت طبیعی دست می‌یابد که در آن زمان برای بسیاری، دیر هنگام خواهد بود. زیرا در مسیری قرار گرفته‌اند که دیگر راه بازگشت و تصحیح و اصلاح رفتار نیست.

با توجه به اهمیت مسئله بصیرت در زندگی، نویسنده سعی نموده با استناد به آیات قرآنی و گفتار اهل بیت علیهم السلام در سه بخش عوامل بصیرت، موانع بصیرت در زندگی، که مجموعاً ۲۵ موضوع می‌باشد مورد بررسی قرار دهد.

امید است که همگان با کمک گرفتن از آیات الهی و سخنان دُر افشان و گوهر بار حضرات معصومین علیهم السلام که همچون چراغی تا منتهی مسیر را مشخص نموده، بهره گرفته و تلاشی مضاعف برای زندگی متعالی داشته باشیم.

حجت الله سروری
محرم الحرام ۱۴۳۵

پل ارتباطی با مؤلف :

H.Sorore@yahoo.com